

2025-10-02

Dnr. RS/846/2025

Patientnämnden
Region Jämtland Härjedalen

Till: Regionstyrelsen

Patienter i utsatt ekonomisk situation kan tvingas avstå vård i samband med vårdskada

Ärendet

Patientnämndens har mottagit ett klagomål som belyser behovet av att säkerställa att patienter inte hindras från att få nödvändig vård på grund av ekonomiska begränsningar. I det aktuella ärendet framkommer att en patient drabbats av vårdskada (se definition nedan) och att den nödvändiga kompetensen för att åtgärda denna skada inte finns inom Region Jämtland Härjedalen. Enligt regelverket för sjukresor (se nedan) är det patientens ansvar att boka och köpa resan till en annan region för att få den erforderliga vården, vilket innebär ett utlägg som patienten sedan kan få tillbaka efter att ha ansökt om det.

Detta skapar en problematisk situation för patienter vars ekonomiska situation är ansträngd och som därför inte har möjlighet att ligga ute med kostnaden för resan. Som en följd av detta riskerar patienter att inte kunna få den vård som är nödvändig för att åtgärda vårdskador.

Regelverk

- Med vårdskada avses i denna lag lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården (Patientsäkerhetslag, 2010:659, 1 kap, 5 §).
- I Regelverk och ersättningsgrunder för sjukresor till och från vård (Dnr RS/307/2021) anges under punkt 4.1: (...) *beställningen eller köpet av resan gör patienten normalt sett själv. Därefter kan patienten söka bidrag för resekostnaden.*

Patientnämndens synpunkter

Vid vårdskador är det av yttersta vikt att patienter erhåller stöd för att minimera den medicinska skadan. En patientsäkerhetsrisk uppstår om patienter tvingas avstå från nödvändig vård, och särskilt om det är en skada orsakad av vården, på grund av sin ekonomiska situation. Ärendet beskriver även hur vården riskerar att bli ojämlig när individer med sämre ekonomiska förutsättningar kan tvingas avstå från vård.

För att säkerställa att patienter får tillgång till den vård de behöver, oavsett ekonomisk situation, bör det övervägas att erbjuda undantag från gällande regelverk för patienter i svår ekonomisk ställning. Dessa patienter bör ges möjlighet att få hjälp med att boka och finansiera resan utan att själva behöva stå för kostnaden i förskott.

Patientnämnden hemställer att regionstyrelsen ser över reglementet för sjukresor så att patienter som drabbas av vårdskada inte lider ytterligare och undviker att söka vård på grund av en ekonomi som inte tillåter utlägg av resekostnader. Vårdskadan är orsakad av den som gett vården och ska ej ligga patienten ekonomiskt till last. Patientnämnden emotser regionstyrelsens svar.

2025-10-02

Harriet Jorderud, ordförande patientnämnden

